

QP CODE: 123003

Reg. No.

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations
May 2025
Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- हलन्त्यम् • अदर्शनं लोपः • स्वतन्त्रः कर्ता • ध्रुवमपायेऽपादानम्

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थम् - अन्वय सारान् लिखत :

- वृक्षाद्यथाप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं संप्रसिच्यते ॥
- निद्रानाशोऽनिलात् पित्तान्मनस्तापात् क्षयादपि ।
सम्भवत्यभिधाताच्च प्रत्यनीकैः प्रशाम्यति ॥
- अशितं खादितं पीतं लीढं कोष्ठगतं नृणाम् ।
तज्जीर्यति यथाकालं शोषितं पित्ततेजसा ॥
- शौचमास्तिक्यमभ्यासो वेदेषु गुरुपूजनम् ।
प्रियाथितित्वमिज्या च ब्रह्मकायस्य लक्षणम् ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्तः

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :

- अग्नये स्वाहा • विप्राय गां ददाति • मातुः स्मरति • रामेण बाणेन हतो बालिः • मोक्षे इच्छा अस्ति

4. अधोदत्तानां वाक्यानाम् अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- अहं विद्यालयः गच्छामि । • तेन पुस्तकः पठ्यते । • फलं वृक्षः पतति ।
- राजस्य पुरुषः । • रामस्य विना सीता न अस्ति ।

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवादयतः

अस्ति दाक्षिणात्ये जनपदे पाटलीपुत्रं नाम नगरम् । तत्र मणिभद्रो नाम श्रेष्ठी प्रतिवसति स्म । तस्य विधिवशात् धनक्षयः सञ्जातः । ततः धनक्षयात् अपमानप्रम्परया परं दुःखितः अभवत् । सः रात्रौ सुप्तः चिन्तितवान् - वित्तविहीनस्य पुरुषस्य सर्वे गुणाः न राजन्ते ।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवादयत :

- The exercise should be done slowly.
- Some people consider vayu as the life itself.
- One should speak like parrot.
- The water is as the quality of earth.
- Hard work(exercise) and limited food are the Aswinikumaras on the earth.

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखतः

- रामः (अकारान्तः पुल्लिङ्गः) • फलम् (अकारान्त नपुंसकलिङ्गः)

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- स्नानम् • प्राणायामः

9. संस्कृतभाषायाम् उत्तरं लिखतः

- महर्षिभिः किमर्थं आयुर्वेदः प्रकाशितः? • चत्वारि दानानि कानि? • पञ्चशौचानि कानि?
- देवभिषजौ कौ? • कः प्रथमं तन्त्रस्य कर्ता अभवत् ?

(P.T.O)

10. व्याख्यातः

- हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य हिता हितम् ।
मानं च तच्च यत्रोक्तमायुर्वेदः स उच्यते ॥

- पानीयं प्राणिनां प्राणाः विश्वमेव च तन्मयम् ।
न हि तोयाद्विना वृत्तिः स्वस्थस्य व्याधितस्य वा ॥

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखतः

- बुद्धिहीना विनश्यन्ति यथा ते सिंहकारकाः ॥

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयतः

- महान्त एव महतामर्थं साधयितुं क्षमाः ।

- प्रियदर्शनमपि रूक्षं भवति गृहं वित्तविहीनस्य ॥

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुतः

- गङ्गा + उदकम् • शिवः + वन्द्यः • हरे + अव • रामश्चिनोति • त्वङ्करोषि • सन्नच्युतः

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- हरिश्च हरश्च • मक्षिकाणाम् अभावः • हरिणा त्रातः • नीलोत्पलम् • नखभिन्नः • मातरौ

15. धातुरूपाणि लिखत :

- पठति • लभते

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- रामः पुस्तकं पठति । • छात्रेण अन्नं खाद्यते । • आतुरः औषधं पिबति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदस्य प्रत्ययः कोष्ठात् निर्धार्य लिखतः

- मणिभद्रः परं विषादं गतः । (क्त क्त्वा क्तवतु) • अहं अनशनं कृत्वा प्राणानुत्सृजामि। (क्त क्त्वा क्तवतु)
- ततः विचिन्त्य पण्डितेन उक्तम् । (यत् ल्यप् तव्यत्)

18. सन्धिं कुरुतः

- तत् + मांसलेषु • खलु + एवम् • तद् + जीर्यति

19. सन्धिविच्छेदं कुरुतः

- चैव • भवेन्निशि • पथाच्छुक्रम्

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- चेतनास्थानम् • अनुत्साहः • मांसधरा

21. अर्थं लिखतः

- ध्रुवम् • गात्रम् • कृशः • प्रच्युतम् • वेष्टितः • शोणितम्

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशतः

- सर्वस्मिन् आत्मा अस्ति । • छिद्यमानेषु काष्ठेषु सारः दृश्यते • रामेण बालिः हतः
